Człowiekowate

Szympansy, goryle, orangutany, ludzie

Istnieją na Ziemi co najmniej 7 mln lat

Homo habilis

Pierwsi ludzie

Żyli 2.5-2 mln lat temu

Homo sapiens sapiens

Człowiek rozumny właściwy

Początek istnienia: 250- 200 tys. lat temu

Nazwa nadana przez Carla von Linne w 1758 r.

Prehistoria

Początek: pojawienie się **hominidów** (człowiekowatych) 7 mln lat temu

Koniec: nastanie pisma- w różnym czasie w różnych miejscach

Sumeryjskie pismo piktograficzne

Pierwsze znane pismo

Liczy ok. 5.5 tys. lat

Animizm

Wiara w posiadanie elementu duchowego przez wszystkie zwierzęta lub ogólnie całą przyrodę

Możliwe wpływy: Uznanie dla umiejętności zwierząt, szacunek, przekonanie, że nie ma podziału pomiędzy ludźmi a resztą świata

Inne wpływy: sny, wyobraźnia

Totemizm

Łączenie grupy ludzi z przodkiem zwierzęcym, roślinnym, zjawiskiem pogodowym

Najważniejsze osiągnięcia prehistorii

Cztery strony świata

> Organizacja przestrzeni dzięki pionowej postawie ciała

Narzędzia

> Używane do prac, następnie do wyrobu narzędzi jeszcze bardziej skomplikowanych

Ogień

> Dał światło, ciepło, poczucie bezpieczeństwa, jedzenie. Doprowadził do powstania religii

Wytworzenie mowy

Malarstwo jaskiniowe

Wytwarzanie figur

Grzebanie zmarłych

Obserwacje astronomiczne oraz cyklicznych zmian

Holocen

Ocieplenie klimatu 16000 lat temu, dzięki któremu w niektórych regionach ziemia się użyźniła

Mezopotamia: Przejście ze społeczności zbieracko-łowieckich do rolniczo-pasterskich

Przyśpieszenie rozwoju cywilizacyjnego

Nadwyżki żywności -> wzrost urodzeń -> czas na rozwój umiejętności artystycznych, rzemiosła, obserwacje

Sumerowie

Pierwsza cywilizacja Mezopotamii

Szkolnictwo:
- Pierwsze szkoły dla urzędników, literatów, uczonych
- Początkowo dla elit kapłańskich, potem dla elity, w końcu dla każdego, kto miał pieniądze
- W Asyrii dopuszczono do nauki kobiety
- Ceniono pilność, wytrwałość, pracowitość
- Biblioteki funkcjonujące przy szkołach

Sumerowie (cont)

Bycie pisarzem: W Sumerze i Egipcie zapewniało awans społeczny (pod warunkiem posiadania pieniędzy, czasu, zdolności)

Najważniejsze teksty starożytnej Mezopotamii

Kodeks Hammurabiego

Epos o Gilgameszu

Starożytny Egipt

Metoda nauczania

> Bicie

Najbardziej charakterystyczna pod względem psychologicznym cecha

> Silna i skomplikowana wiara w życie po śmierci i idea zmartwychwstania

Pięć części duszy

> - Serce (ib)
> - cień (szeut)
> - imię (ren)
> - osobowość (ba)
> - iskra życiowa (ka)

"Złamany życiem"

> - Przykład niereligijnej literatury egipskiej
> - Pierwszy dialog filozoficzny
> - Rozmowa z duszą, w której człowiek przekonuje ją do samobójstwa, bo życie jest cierpieniem i rozczarowaniem

Części duszy w starożytnym Egipcie

Serce (ib)

> - Pochodzi od kropli krwi matki przy poczęciu
> - Wymiar cielesny i duchowy
> - Zawiera emocje, motywy, myśli, wolę
> - Po śmierci kładzione na szali i porównywane z piórem bogini sprawiedliwości, ładu i harmonii (Ma'at)

Sponsored by **Readable.com**
Measure your website readability!
https://readable.com

Części duszy w starożytnym Egipcie (cont)

Cień (szeut)

- Zawiera coś ważnego z nas
- Po śmierci niedobrej duszy ib pozostaje na świecie w postaci upiora

Imię (ren)

- Tożsamość, gwarancja istnienia
- Znajomość prawdziwego imienia gwarantuje władzę
- Żyje tak długo, jak jest wymawiane
- Śmierć jest tragedią

Osobowość (ba)

- Posiadają ją również szczególne przedmioty lub są one przejawem czyjegoś ba
- Z grobu zmarłego wylatuje jako ptak z ludzką głową

Iskra życiowa (ka)

- Esencja życia, duchowa iskra ożywiająca ciało lub jego niematerialne odbicie
- Podtrzymywana jedzeniem i piciem
- Opuszcza ciało (**ha**) w momencie śmierci

Akh- żywy intelekt

Powstanie: Po śmierci przez odczytanie przez osobowość (ba) imienia (ren) i połączenie się z iskrą życiową (ka)

Warunki: zachowanie ciała, grób, właściwe obrzędy, pomyślny dla serca (ib) wyrok 42-osobowego trybunału Ozyrysa

Konsekwencje braku wiedzy o imieniu (ren): iskra życiowa (ka) wygasa, osobowość (ba) błądzi aż do ustania i śmierci, na ziemi pozostaje trup ciała (ha) i upiorny, zły cień (szeut)

Sponsored by **Readable.com**
Measure your website readability!
https://readable.com